

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 17 października 2024 r.

Znak: WZPS-5.431.2.20.2024.SB

Pan
Rafał Zając
Prezydent Miasta Stargard

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 20-23 sierpnia 2024 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Mieście Stargard. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Miejskiego w Stargardzie przy ul. Hetmana St. Czarnieckiego 17 oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie (podmiotu organizującego pracę z rodziną) przy ul. Warszawskiej 9a.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnienia Nr 83/2024 z 26 czerwca 2024 r., w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem i Małgorzata Andraszkiwicz – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 23 sierpnia 2024 r. oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Mieście Stargard w dniach 29.09-1.10.2021 r.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miejskim i w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stargardzie oraz wyjaśnień udzielonych przez Panią Sylwię Raszke – Zastępcę Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Stargard z dnia 14 sierpnia 2024 r., Panią Elżbietę Mielowską – Zastępcę Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Stargard z dnia 19 sierpnia 2024 r. oraz upoważnionych pracowników.

Akta kontroli str. 1-22

Działalność Miasta Stargard w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny działalności dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Miasto Stargard następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych bez wsparcia asystenta – monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych bez wsparcia asystenta.

Na dzień kontroli asystenturą nie objęto 49 rodzin ze zdiagnozowaną w wywiadzie środowiskowym bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, z tego 20 rodzin odmówiło współpracy z asystentem. U jednej rodziny nie udało się przeprowadzić wywiadu, ze względu na uzależnienie i niechęć rodziców do współpracy powiadomiono sąd o nieprawidłowościach w rodzinie, po umieszczeniu dzieci w pieczy nie proponowano już takiej formy pomocy. Jedna rodzina współpracowała z asystentem we wcześniejszym okresie, obecnie wystarczającą formą pomocy jest praca socjalna. W przypadku 27 rodzin nie proponowano wsparcia asystenta – zdaniem jednostki brak przesłanek do takiej formy pomocy. Analizie poddano dokumentację 11 rodzin (2.8, 2.9, 2.10, 2.16, 2.20, 2.25, 2.27, 2.31, 2.33, 2.38, 2.42). Do pracy z rodzinami wniesiono następujące uwagi:

- 1) Rodzina 2.8 – pani z dorosłą córką i synem (obecnie 11 lat), rodzina była objęta asystenturą do września 2020 r. [tekst wyłączony z jawności] Mimo informacji o trudnościach w rodzinie nie podjęto działań w celu wprowadzenia asystenta rodziny. [tekst wyłączony z jawności]
- 2) Rodzina 2.9 – konkubinat z 2 dziećmi (obecnie 9 i 4 lata) – w październiku 2022 r. do ośrodka wpłynęło pismo z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z prośbą o wgląd w sytuację rodziny. [tekst wyłączony z jawności] Z uwagi na zaniedbania i wiek dzieci należało zaproponować rodzinie wsparcie asystenta, tym bardziej, że uzależnienie nie wyklucza możliwości takiej współpracy.
- 3) Rodzina 2.10 – konkubinat z córką (obecnie 10 lat), ze wsparcia ośrodka korzysta od października 2022 r. [tekst wyłączony z jawności] W opisanej sytuacji, po uzyskaniu informacji od klientki o sądowej asystenturze (pomimo braku postanowienia) należało podjąć działania w celu przydzielenia asystenta, ponieważ pani wykazała zainteresowanie taką formą wsparcia.
- 4) Rodzina 2.16 – konkubinat z dwójką dzieci klientki (obecnie w wieku 3 i 2 lata). [tekst wyłączony z jawności] W styczniu 2023 r. rodzina wyprowadziła się z terenu miasta, powiadomiono właściwy ośrodek pomocy społecznej. Po uzyskaniu informacji od pielęgniarki nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego w celu oceny sytuacji rodziny i potrzeby przydzielenia asystenta.
- 5) Rodzina 2.20 – konkubinat z dwójką dzieci (obecnie w wieku 9 i 4 lata), w tym młodsze wspólne. [tekst wyłączony z jawności] Ośrodek poinformował sąd o sytuacji rodziny, w pismach podkreślił zaburzony stan emocjonalny matki oraz konflikt z byłym partnerem. Zdaniem ośrodka pobyt dzieci pod jej opieką może stanowić zagrożenie dla ich życia i zdrowia. Mimo tak kategorycznego stwierdzenia, nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego, nie zaproponowano wsparcia asystenta. [tekst wyłączony z jawności]
- 6) Rodzina 2.25 – samotna matka z synem (obecnie 6 lat). W dniu 4.04.2023 r. do ośrodka wpłynęło od komornika zawiadomienie o potrzebie udzielenia pomocy dla eksmitowanej matki z dzieckiem. Termin eksmisji wyznaczono na 8.05.2023 r., wezwano ośrodek do wskazania placówki zapewniającej miejsca noclegowe

w terminie 7 dni od otrzymania pisma. W dokumentacji ośrodka brak informacji na temat podjętych działań. Pierwsza notatka sporządzona została 9.05.2023 r. – w dniu eksmisji pracownik socjalny nie zastał w lokalu osób wymagających pomocy. Od dnia pozyskania informacji o planowanej eksmisji nie podjęto żadnych działań w celu zbadania sytuacji małoletniego i jego matki. [tekst wyłączony z jawności] Przez cały okres pracy nie pozyskano informacji od pielęgniarki środowiskowej lub lekarza rodzinnego, którzy ze względu na brak opieki przedszkolnej nad dzieckiem mogli stanowić jedyne źródło informacji na temat jego stanu.

- 7) Rodzina 2.27 – konkubinaty z 4 dzieci (obecnie w wieku 17, 15, 10 i 3 lata), w tym 2 młodszych wspólnych. [tekst wyłączony z jawności] W rodzinie prowadzono monitoring. Do dnia kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w opiece nad dziećmi, doniesienia wynikały prawdopodobnie z konfliktów z sąsiadami. Po uzyskaniu informacji o możliwych nieprawidłowościach w rodzinie nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego.
- 8) Rodzina 2.31 – małżeństwo z 3 dzieci (obecnie w wieku 15, 14 i 4 lata). [tekst wyłączony z jawności] W notatkach sporządzonych przez pracownika socjalnego nie zawarto obserwacji i informacji na temat sposobu sprawowania opieki przez rodziców, szczególnie wobec najmłodszej córki, która nie jest objęta opieką przedszkolną. W momencie uzyskania informacji o możliwych nieprawidłowościach w rodzinie nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego. Decyzję o barku konieczności przyznania asystenta pracownik socjalny zawarł w notatce służbowej, rodzinie nie zaproponowano takiej formy pomocy.
- 9) Rodzina 2.33 – małżeństwo z 3 dzieci (obecnie w wieku 16, 14 i 2 lata), w tym najmłodsze wspólne. Rodzina korzysta z pomocy ośrodka od czerwca 2022 r. [tekst wyłączony z jawności] Nie stwierdzono nieprawidłowości w opiece nad dziećmi, rodzina nie wymagała wsparcia asystenta.
- 10) Rodzina 2.38 – małżeństwo z 3 dzieci (obecnie w wieku 15, 13 i 10 lat), w tym 2 młodszych wspólnych. [tekst wyłączony z jawności] W rodzinie nie stwierdzono nieprawidłowości, przyczyną doniesień były prawdopodobnie konflikty z sąsiadami, nie ma konieczności objęcia rodziny wsparciem asystenta. Z uwagi na niepełnosprawność umysłową matki i dzieci, wskazano na zasadność prowadzenia monitoringu. W listopadzie 2023 r. w rodzinie wszczęto procedurę Niebieskie Karty. Na pytanie kontrolera co było przyczyną, pracownik udzielił odpowiedzi, że w rodzinie nic takiego się nie dzieje, a karta jest prowadzona „profilaktycznie” po zgłoszeniu kolejnym sąsiadów do sądu.
- 11) Rodzina 2.42 – matka z dzieckiem (obecnie 9 lat). Rodzina korzystająca z pomocy ośrodka od sierpnia 2023 r. [tekst wyłączony z jawności] W momencie uzyskania informacji o możliwych nieprawidłowościach w rodzinie nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego i nie zaproponowano wsparcia asystenta. [tekst wyłączony z jawności] Rodzina korzysta ze świadczeń pomocy społecznej – kolejne wywiady (marzec, kwiecień, czerwiec i sierpień 2024 r.) zostały przeprowadzone jedynie pod tym kątem, nie zawierały informacji na temat sytuacji dzieci.

Po uzyskaniu informacji o możliwych nieprawidłowościach w opiece nad dziećmi, w 8 przypadkach (2.9, 2.10, 2.16, 2.20, 2.25, 2.27, 2.31, 2.42) nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego pod kątem stwierdzenia potrzeby przydzielenia asystenta, co narusza art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 3 przypadkach (2.8, 2.33, 2.38) w wywiadach nie przeprowadzono pełnej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, na podstawie której stwierdza się konieczność przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. W jednym przypadku (2.31) w notatkach z monitoringu brak obserwacji i informacji na temat funkcjonowania dzieci,

sposobu sprawowania opieki, relacji w rodzinie. W przypadku 2.25 nie podjęto działań w celu zapewnienia wsparcia rodzinie w sytuacji eksmisji z lokalu mieszkalnego. Zastępcę dyrektora ośrodka pouczono w wymienionych zakresach.

Akta kontroli 23-231

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem.

Zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Za rodziny, które znalazły się w sytuacji kryzysowej należy uznać m. in. te, w których wystąpiła przemoc, problem uzależnienia lub zaistniały inne trudne sytuacje mogące mieć wpływ na funkcjonowanie rodziny (np. śmierć w rodzinie, nagła choroba, próba samobójcza).

W kontrolowanym okresie, na terenie Miasta Stargard prowadzono procedury Niebieskie Karty w 88 rodzinach z dziećmi innymi niż te, które zostały opisane w wystąpieniu jako zdiagnozowane z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, objęte asystenturą lub z dziećmi w pieczy zastępczej. W części rodzin dodatkowo pojawił się problem uzależnienia. Przeanalizowano sytuację 10 rodzin (6.10, 6.24, 6.58, 6.60, 6.72, 6.73, 6.74, 6.82, 6.84, 6.97). Tylko w jednym przypadku (6.82) kontrolujący nie wnieśli uwag. W pozostałych 9 przypadkach po uzyskaniu informacji o możliwych nieprawidłowościach w rodzinie nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego w celu oceny sytuacji w rodzinie i potrzeby objęcia jej wsparciem asystenta, co narusza art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 4 przypadkach nie zaproponowano wsparcia asystenta, mimo że sytuacja rodzin wskazywała na konieczność objęcia taką formą pomocy:

- 1) Rodzina 6.58 – małżeństwo z 3 dziećmi (obecnie w wieku 19, 17 i 7 lat), w tym dwoje starszych z poprzedniego związku matki. [tekst wyłączony z jawności] W dokumentacji znajduje się oświadczenie klientki (z 21.04.2022 r.), że została poinformowana przez pracownika socjalnego o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, szkoły dla rodziców, programu korekcyjno-edukacyjnego oraz pomocy asystenta rodziny. Nie jest to jednoznaczne z propozycją objęcia rodziny asystenturą zgodnie z przepisami. Oświadczenie nie jest też odmową takiej formy pomocy. [tekst wyłączony z jawności]
- 2) Rodzina 6.74 – konkubinat z 3 dziećmi (obecnie w wieku rok, 4 i 6 lat). [tekst wyłączony z jawności] W wywiadzie brak informacji na temat funkcjonowania dzieci oraz sposobu sprawowania opieki nad nimi. Z opisu wynika, że klientka jest w bardzo trudnej sytuacji emocjonalnej, mimo tego nie zaproponowano wsparcia asystenta.
- 3) Rodzina 6.84 – konkubinat z córką (obecnie 3 lata). [tekst wyłączony z jawności] Zdaniem ośrodka, w obecnej sytuacji rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku podstawowych potrzeb bytowych, poczucia bezpieczeństwa i sprawowania właściwej opieki. Mimo takiego stanowiska ośrodka, dziecko powróciło pod opiekę rodziców 22.03.2024 r. Ośrodek nie zaproponował rodzinie wsparcia asystenta. Do dnia kontroli procedura Niebieskie Karty w rodzinie nie została zakończona. [tekst wyłączony z jawności]
- 4) Rodzina 6.97 – konkubinat z 2 dziećmi (obecnie rok i 3 lata). [tekst wyłączony z jawności] Ośrodek kolejny raz poprosił sąd o wgląd w sytuację rodziny, jednak mimo licznych zdarzeń świadczących o niewłaściwym sprawowaniu opieki oraz zagrażających bezpieczeństwu dzieci nie zaproponowano rodzinie wsparcia asystenta.

Brak wsparcia asystenta dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej narusza art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wśród rodzin z Niebieskimi Kartami stwierdzono dwa przypadki wszczęcia procedury w rodzinach zastępczych. W przypadku zawodowej rodziny zastępczej (6.42), ośrodek zaprosił do Grupy Roboczej przedstawiciela właściwego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku spokrewnionej rodziny zastępczej (6.69) nie powiadomiono organizatora o wszczęciu procedury. Zastępca dyrektora ośrodka wyjaśnił, że nie zaproszono do udziału w Grupie Roboczej przedstawiciela tej instytucji, ponieważ nie uznano, aby osoba ta mogła wnieść istotne informacje mogące przyczynić się do ustania przemocy. Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizacja pieczy zastępczej należy do zadań powiatu. W związku z tym, organizator rodzinnej pieczy zastępczej działający na terenie danego powiatu, w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie zastępczej powinien rozważyć zapewnienie dziecku opieki w innej rodzinie zastępczej. Pouczam zatem dyrektora ośrodka o konieczności informowania właściwego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej o każdym przypadku wszczęcia procedury Niebieskie Karty w rodzinie zastępczej zamieszkującej na terenie Miasta Stargard. Podczas kontroli, nie wykazano innych rodzin zagrożonych kryzysem.

Akta kontroli 23-98, 232-253

2. Rodziny objęte wsparciem asystenta.

Na dzień kontroli w gminie zatrudnionych było 3 asystentów rodziny, którzy swoim wsparciem obejmowali łącznie 33 rodziny z 84 dziećmi (odpowiednio 10, 11 i 12 rodzin). Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „liczba rodzin objętych wsparciem jednego asystenta nie może przekroczyć 15”. W związku z tym należy stwierdzić, że liczba asystentów w Mieście Stargard była adekwatna do potrzeb gminy. W kontrolowanym okresie, ze wsparcia asystenta korzystało łącznie 75 rodzin, z tego 52 rodziny były zobowiązane do współpracy z asystentem przez sąd.

Wsparcie asystenta dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin objętych wsparciem w kontrolowanym okresie (rodziny: 3.4, 3.14, 3.17, 3.31, 3.50, 3.62, 3.63, 3.66), w tym 6 z którymi asystent zakończył współpracę (z jedną nawiązano współpracę na nowo).

Przeanalizowano sposób przydzielenia asystenta rodzinom. We wszystkich przypadkach przydzielenie nastąpiło zgodnie z procedurą opisaną w art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 4 przypadkach (3.14, 3.17, 3.63, 3.66) wywiad środowiskowy, na podstawie którego przydzielony został asystent, nie zawierał w diagnozie informacji na temat nieprawidłowości w opiece nad dziećmi, rodzaju problemów opiekuńczo-wychowawczych występujących w rodzinie, sytuacji dzieci (higienicznej, szkolonej, ich zachowaniu). W części wywiadów pracownik socjalny w diagnozie zapisał wskazania do pracy dla asystenta. Zastępcę dyrektora ośrodka pouczono o konieczności przeprowadzania pełnej analizy sytuacji oraz przyczyn kryzysu w rodzinie. Jednocześnie podczas kontroli podkreślono, że asystent rodziny jest samodzielnym pracownikiem, niezależnym od pracowników socjalnych i na podstawie informacji uzyskanych z wywiadu środowiskowego oraz możliwości rodziny, powinien sam planować pracę z rodziną i dobrać metody pracy.

Analizie poddano 16 planów pracy z rodzinami. We wszystkich przypadkach zaplanowane działania były adekwatne do potrzeb rodzin. W planach zawarto terminy realizacji działań i przewidywane efekty. W przypadku 3.66 nie udało się opracować planu pracy z rodziną ze względu na utrudniony kontakt i częste zmiany miejsca zamieszkania.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej

niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Analizie poddano 18 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. Wszystkie oceny zostały dokonane terminowo i przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną.

W 6 analizowanych przypadkach zakończono współpracę z asystentem rodziny: w trzech przypadkach (3.17, 3.50, 3.63) ze względu na zmianę miejsca zamieszkania – powiadomiono właściwy ośrodek pomocy społecznej, w jednym (3.31) ze względu na uchylene postanowienia sądowego i zaprzestanie współpracy przez rodzinę (nie prowadzono monitoringu, ponieważ dzieci umieszczono w pieczy zastępczej), w jednym (3.66) ze względu na pobyt matki w ośrodku zamkniętym, a dzieci w pieczy zastępczej i w jednym (3.14) z powodu osiągnięcia efektów i uchylene zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem (rodzina objęta monitoringiem).

Praca asystenta została poddana analizie także pod względem merytorycznym, wniesiono następujące uwagi:

- 1) w kartach pracy z rodziną nie zawarto obserwacji i spostrzeżeń, w jaki sposób rodzice opiekują się dziećmi, brak informacji o niektórych dzieciach (3.4, 3.14, 3.17, 3.31, 3.50, 3.62),
- 2) sporadyczne wejścia w godzinach popołudniowych i wieczornych – brak pełnego obrazu funkcjonowania rodziny (3.4, 3.14, 3.31, 3.50, 3.62),
- 3) brak udokumentowanej współpracy ze szkołą/przedszkolem, kuratorem sądowym (3.50, 3.62).

Zastępcy dyrektora ośrodka udzielono instruktażu w powyższym zakresie.

Akta kontroli 23-98, 254-361

Wsparcie asystenta dla kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Z informacji pozyskanych podczas kontroli wynika, że do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie w kontrolowanym okresie nie wpłynął wniosek o koordynowanie poradnictwa przez asystenta rodziny zgodnie z art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴.

Akta kontroli 23-98, 362-364

3. Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

Art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że: „praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną”. Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie 212 dzieci ze 145 rodzin. W kontrolowanym okresie w pieczy umieszczono 78 dzieci z 49 rodzin. Działania podejmowane przez ośrodek przed umieszczeniem dzieci w pieczy i po ich umieszczeniu (na rzecz powrotu do rodziny) zbadano na podstawie analizy dokumentacji 7 rodzin (5.26, 5.27, 5.37, 5.38, 5.40, 5.42, 5.46) z 9 dzieci umieszczonych w pieczy w kontrolowanym okresie. W jednym przypadku (5.27) stwierdzono nieprawidłowości:

[tekst wyłączony z jawności] Pani nawiązała kontakt z ośrodkiem, w celu podjęcia działań zmierzających do powrotu dziecka pod jej opiekę. W dniu 27.04.2023 r. przeprowadzony został wywiad środowiskowy, podczas którego klientka złożyła oświadczenie, że od dnia

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923 z późn. zm.).

porodu zamieszkuje na terenie Stargardu i wnioskuje o udzielenie wsparcia w formie asystenta rodziny. Działająca w ośrodku grupa ds. orzekania o celowości przyznania rodzinie do współpracy asystenta rodziny, na posiedzeniu w dniu 18.05.2023 r. podjęła decyzję o odmowie przydzielenia asystenta. W uzasadnieniu wskazano, że pani nie czyniła dotychczas żadnych starań związanych z powrotem starszych dzieci pod jej opiekę. Podczas wywiadu nie potrafiła wskazać obszaru działań do współpracy z asystentem. Do tej pory nie podejmowała współpracy z pracownikiem socjalnym, co uniemożliwia dokonanie analizy w zakresie jej funkcjonowania i ustalenia, czy może samodzielnie sprawować opiekę nad dzieckiem. [tekst wyłączony z jawności] Ośrodek poinformował panią o decyzji zespołu pismem z 19.05.2023 r. Brak wsparcia asystenta narusza art. 176 pkt 3 lit. a w powiązaniu z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z uwagi na zadaniowy czas pracy asystenta, ma on większą możliwość obserwacji sytuacji w rodzinie oraz podejmowania działań w celu rozwiązania różnego rodzaju problemów (w tym socjalnych, psychologicznych i wychowawczych) niż pracownik socjalny. Współpraca z asystentem w większości przypadków jest warunkiem stawianym przez sąd w sprawach o odzyskanie dzieci. Mając na względzie fakt, że klientka sama złożyła wniosek o objęcie jej wsparciem asystenta rodziny, grupa podjęła decyzję dla niej niekorzystną.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta należy opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. W kontrolowanym okresie asystenci pracowali z 25 rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, spośród nich 4 poddano analizie indywidualnej. Rodzina 3.31 zrezygnowała ze współpracy z asystentem krótko po umieszczeniu dzieci w pieczy. Rodzina 3.62 została objęta asystenturą już po powrocie dzieci z pieczy. Rodzina 3.66 krótko współpracowała z asystentem, często zmieniała miejsce pobytu, ostatecznie w momencie gdy dzieci umieszczono w pieczy, matka trafiła do ośrodka zamkniętego na leczenie. W związku z powyższym, analizie poddano tylko jeden plan pracy z rodziną 3.63, został on skonsultowany z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowany z planem pomocy dziecku.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w kontrolowanym okresie do ośrodka wpłynęły łącznie 594 zaproszenia do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Asystent rodziny/pracownik socjalny uczestniczył osobiście w 557, a zdalnie w 11 spotkaniach. W pozostałych przypadkach, zaproszenia zostały błędnie skierowane do ośrodka, wpłynęły po spotkaniu, spotkania nie odbyły się lub dotyczyły rodzin, które wyprowadziły się poza Stargard – przekazano pisemne informacje o rodzinach.

Akta kontroli 23-98, 365-373

4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zgodnie informacjami pozyskanymi podczas kontroli oraz oświadczeniem zastępcy dyrektora ośrodka, Miasto Stargard zapewnia mieszkańcom wsparcie asystenta rodziny, pracę socjalną, usługi opiekuńcze i specjalistyczne. Zespół psychologów/terapeutów w ramach realizowanego w Stargardzie programu „Szkoła – Rodzina – Środowisko” udziela wsparcia dzieciom i rodzicom przede wszystkim w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym. Wsparcie psychologiczne jest udzielane w formie terapii od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30 na terenie ośrodka i stargardzkich szkół podstawowych. Dodatkowo w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy i przybyciem na teren Polski obywateli tego kraju, w ośrodku zatrudniony został psycholog narodowości ukraińskiej.

Porady prawne udzielane są na terenie ośrodka przez konsultanta prawnego dwa razy w tygodniu w godzinach 10.00-14.00. W ramach wzmocnienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych prowadzone są warsztaty/zajęcia edukacyjne dla rodziców. W celu wsparcia kobiet w ciąży oraz rodzin z dzieckiem ze zdiagnozowaną ciężką i nieodwracalną chorobą (ustawa „za życiem”), na stronie internetowej ośrodka zamieszczany jest uaktualniony lokalny informator w tym zakresie oraz poradnik dla rodziców, których dziecko zmarło przed urodzeniem. Na terenie miasta organizowane są liczne spotkania profilaktyczne ze specjalistami, w tym z zakresu przemocy. Uczestnikom udostępniono m. in. „Niezbędnik Nastolatka w Kryzysie”. W ramach współpracy z Fundacją Samodzielni Robinsonowie w Warszawie, ośrodek realizował projekt „Ekonomiczna samodzielność kluczem do sukcesu” przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych pochodzących z rodzin objętych wsparciem ośrodka, zagrożonych wykluczeniem lub umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej oraz w procesie usamodzielnienia. Kolejny projekt „Gotowe na Nowe” prowadzony przez ośrodek, skierowany był do mieszkańek Stargardu i dotyczył rozwoju osobistego i zawodowego. Wsparcie specjalistyczne na terenie miasta prowadzą również Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przychodnia Terapii Stargard oraz organizacje pozarządowe. Na terenie miasta funkcjonują 4 placówki wsparcia dziennego, które zapewniają wychowankom opiekę i wsparcie oraz rozwój zainteresowań i organizację czasu wolnego.

Miasto organizuje liczne koncerty, przedstawienia, okolicznościowe imprezy, festyny i pikniki rodzinne. Działania te mają na celu zapobieganie wykluczeniu oraz integrację społeczności lokalnej.

Akta kontroli 370-373

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Miasta Stargard działają 4 placówki wsparcia dziennego, w tym: trzy prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie oraz jedna prowadzona przez Chorągiew Zachodniopomorską Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Stargard. Funkcjonują na podstawie umów o realizacji zadania zawartych z Miastem Stargard. Dwie placówki prowadzone przez TPD działają w formie opiekuńczej, a pozostałe dwie w formie pracy podwórkowej. Każda placówka jest przeznaczona dla 15 wychowanków. Placówki w formie opiekuńczej spełniają wymogi lokalowe i sanitarne.

Akta kontroli 374-377

6. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Mieście Stargard w dniach 29-30.09 i 1.10.2021 r.

Ocena realizacji zaleceń wydanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 17 listopada 2021 r.:

– **znaczące:**

- 1) sprawdzać dane asystentów rodzin w Rejestrze z dostępem ograniczonym przed nawiązaniem z nimi stosunku pracy – art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym – **zalecenie jest realizowane.**

W okresie kontrolnym zatrudniono jednego asystenta rodziny, zweryfikowano w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Sprawdzone także asystenta, który zatrudniony był wcześniej.

– **zwykłe:**

- 1) w planach pracy z rodzinami ujmować przewidywane efekty – art. 15 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – **zalecenie jest realizowane.**

Wszystkie analizowane plany zawierały przewidywane efekty podejmowanych działań.

- 2) dokumentować sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną – **zalecenie jest realizowane.**

Kontrola w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stargardzie (podmiocie organizującym pracę z rodziną) przeprowadzona została 10 października 2023 r. na podstawie upoważnień dla pracowników Urzędu Miejskiego w Stargardzie wydanych przez Prezydenta Miasta Stargard w dniach 24.06.2022 r. i 30.09.2022 r. i dotyczyła realizacji zaleceń po kontroli przeprowadzonej przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w 2021 r. Sporządzono protokół z kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości.

- 3) sprawować kontrolę nad placówkami wsparcia dziennego w zgodnie z art. 28a ustawy – **zalecenie jest realizowane.**

Kontrolę w Placówce Wsparcia Dziennego Harcerska Świetlica Środowiskowa „Trzepak” w formie podwórkowej prowadzonej przez Związek Harcerstwa Polskiego przeprowadzono 18 lipca 2024 r. na podstawie upoważnień dla pracowników Urzędu Miejskiego w Stargardzie wydanych przez Prezydenta Miasta Stargard w dniu 17.05.2024 r. W trakcie kontroli prowadzonej przez Wojewodę, protokół był w trakcie opracowania. W związku z powyższym, podczas podsumowania ustalono, że jednostka dośle dokumenty potwierdzające przeprowadzenie kontroli do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego przed sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego, co zostało dopełnione w dniu 16 września 2024 r. Kontrola została zaplanowana na 28 czerwca 2024 r., o czym placówka wsparcia dziennego została poinformowana przez kontrolerów pismem z 6.06.2024r. Kontrola nie odbyła się w zaplanowanym terminie – nie zastano nikogo w siedzibie placówki. W związku z powyższym, wyznaczono nowy termin kontroli. Kontrolą objęto kwalifikacje pracowników, wyposażenie siedziby placówki, dokumentację dotyczącą funkcjonowania placówki (regulaminy, listy obecności dzieci, pracę grupy terapeutycznej oraz dokumentację finansową). Nie stwierdzono nieprawidłowości w działalności placówki.

Akta kontroli 378-405

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- 1) brak wywiadu środowiskowego po uzyskaniu informacji o trudnościach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie pod kątem konieczności przyznania wsparcia asystenta – 17 przypadków,
- 2) niepełna analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w przeprowadzonych wywiadach środowiskowych – 3 przypadki,
- 3) brak propozycji wsparcia asystenta dla rodziny z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych – 5 przypadków.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- błędna interpretacja przepisów

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- niewystarczające wsparcie dla dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Prezydent Miasta Stargard, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie, pracownicy ośrodka.

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 8/2024

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Prezydent Miasta Stargard
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Miasta Stargard w zakresie wspierania rodziny

wydaję zalecenia :

znaczące:

- 1) w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeprowadzać wywiad środowiskowy pod kątem konieczności przydzielenia rodzinie asystenta zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy,
- 3) zapewnić wsparcie asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:

Małgorzata Andraszkiwicz
Starszy inspektor wojewódzki
Sylwia Buczkowska
Główny specjalista

Zastępca Dyrektora

Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1 lit. B oraz art. 6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (osoby fizyczne)